

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ ΣΚΛΕΓΓΙΟΥ¹

Ἐν τῷ κώδικι 385 τῆς Μαρκιανῆς Βιβλιοθήκης Βενετίας ὑπάρχουν τρία ἔργα ἀνήκοντα εἰς τὸν Ἀνδρέαν Σκλεγγίαν ἢ Σκλέτζαν. Ὁ κώδιξ οὗτος εἶναι χάρτινος καὶ ἐγράφη ἐν ἔτει 1493, ὡς σημειοῦται εἰς τὸ τέλος τοῦ πρώτου ἔργου τοῦ Σκλεγγίου (82r) καθ' ἃ ἀναγράφει καὶ ὁ τὸν κατάλογόν τῶν κωδίκων συγγράψας². Τὰ ἔργα τοῦ Σκλεγγίου ἔχουν ἀντιγραφῆ σὺν ἄλλοις ἔργοις, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐλλείπει ἡ συνέχεια μεταξὺ τῶν ποιημάτων. Τὸ τμήμα τοῦ κώδικος, τὸ ὁποῖον περιέχει τὰ ἐν λόγῳ στιχουργήματα, ἀρχεται ἀπὸ τοῦ φύλλου 73r καὶ τελευτᾷ εἰς τὸ φύλλον 100r. Ἐν τῷ αὐτῷ τμήματι ὑπάρχουν καὶ ὀκτὼ ἕτερα ἔργα, ἅτινα προτίθεμαι νὰ δημοσιεύσω ἀργότερον.

Ἡ ἀντιγραφὴ ἐγένετο λίαν ἀμελῶς³ καὶ συνεπῶς τὸ κείμενον βρέθει ἀνορθογραφῶν καὶ σφαλμάτων. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουν ἄλλα χειρόγραφα, καθ' ὅσον γνωρίζω, τῶν αὐτῶν ἔργων, ἡ ἀποκατάστασις τοῦ κειμένου ἀποβαίνει κάπως δύσκολος. Εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο ἔτυχον τῆς εὐγενοῦς βοηθείας τοῦ κ. Βασιλείου Λαούρδα, καὶ εὐχαριστῶ ἐνταῦθα τοῦτον θερμῶς.

Εἰς τὰ προκείμενα ἀνέκδοτα ἀπαντῶμεν διὰ πρώτην φορὰν τὸ ὄνομα τοῦ Ἀνδρέου Σκλεγγίου ὡς συγγραφέως. Τοῦτο εἶναι «Σκλεγγίας», ἔνθα αὐτὸς ὁ ποιητὴς περιλαμβάνει αὐτὸ ἐν στίχῳ (100r, στιχ. 71), καὶ Σκλέτζας κατὰ τὸν ἀντιγραφέα (86v, 97r). Ἡ γλῶσσα καὶ τὸ περιεχόμενον τῶν στιχουργημάτων καὶ ἡ περίοδος καθ' ἣν ἐγράφησαν αὐτὰ ὑποστηρίζουν τὴν γνώμην μου ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἀνήκει εἰς τὴν κρητικὴν οἰκογένειαν τῶν Σκλεγγίων, οἱ ὁποῖοι ἔδρασαν κατὰ τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα καὶ ἀρχὰς τοῦ δεκάτου ἕκτου αἰῶνος. Καθ' ὅσον γνωρίζω, ὑπάρχουν τοῦλάχιστον δύο ἕτεροι Σκλεγγίαι, ὁ Νικόλαος καὶ ὁ Γεώργιος. Ἐν ἔτει 1430 περίπου Ἡσαΐας ὁ Κύπριος γράφει ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Νικόλαον Σκλεγγίαν περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, ἵνα ἀνασκευάσῃ ἔργα τούτου⁴. Ὁ μὲν Ἡσαΐας,

¹) Ἡ Σ κ λ έ τ ζ α. Ἴδε κατωτέρω.

²) *Graeci Codices Manuscripti apud Nanius Patricios Venetos Asservati*, p. 481, Bononiae, 1784.

³) Ἀντιγραφεὺς ἠτό τις Μανούσως (100r).

⁴) *Patrologia Graeca*, CLVIII 971-976. *Leo Allatius*. «*Graeciae Orthodoxae*», Vol. I, pp. 396-399, Romae, 1652. *E. Legrand* «*Bibliographie Hellénique*», tom. I, p. 61, Paris, 1885.

ὑποστηρίζει τὸ δόγμα τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, δηλαδή ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐκπορεύεται καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ καὶ ἐκ τοῦ πατρὸς, ὁ δὲ Νικόλαος, ὅστις καλεῖται θεολόγος καὶ διδάσκαλος, ἀναφέρεται ὡς λαμβάνων τὴν ἀντίθετον στάσιν. Τῷ δὲ 1522 ἢ 1523 ὁ Κρήτης Γεώργιος Σκλεγγίας ἀφιεροῖ ποίημα ἐν τῇ λατινικῇ εἰς τὸν Πάπαν Ἀδριανὸν τὸν ἕκτον⁵. Τὸ ποίημα τοῦτο ἐκφράζει τὰς εὐχαριστίας τοῦ συγγραφέως διὰ χάριν, ἣν ἔλαβε παρὰ τοῦ Ἀδριανοῦ :

*Tu mihi Maecenas : tu Caesar reddere possis
Quod tuba Vergilii clara canebat opus⁶.*

Τέλος ὁ Ἀνδρέας Σκλεγγίας, ὡς μεταφραστῆς ποιήματος Θωμᾶ τοῦ Ἀκίνου (86v-87v) καὶ κάτοχος τοῦ τίτλου «Πέορ» (82r, 97r), προφανῶς ἀνήκει εἰς τὴν Δυτικὴν Ἐκκλησίαν.

Οὕτω, ἐνῶ ὁ πρῶτος τῶν Σκλεγγίων ἐμφανίζεται ὡς ὀρθόδοξος, οἱ δύο ἕτεροι ἔχουν στενὰς σχέσεις μὲ τὴν παπικὴν ἐκκλησίαν. Ὡς ἐλέχθη ἀνωτέρω, τὰ ποιήματα τοῦ Ἀνδρέου ἀντεγράφησαν τῷ 1493, ἐκ τούτου δὲ προκύπτει ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἔζησε καὶ ἔδρασε κατὰ τὰ μέσα περίπου τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος. Χρονολογικῶς ὁ Ἀνδρέας κατέχει διάμεσον θέσιν μεταξὺ τοῦ Νικολάου καὶ τοῦ Γεωργίου. Τὸ ὕφος δὲ καὶ τὸ περιεχόμενον τῶν ἔργων τῶν τριῶν Σκλεγγίων, ὡς καὶ ἡ χρονολογικὴ σειρὰ, δεικνύουν τὴν βαθμιαίαν ἐξέλιξιν τῶν σχέσεων μιᾶς κρητικῆς οἰκογενείας πρὸς τὴν ἐκκλησίαν. Ἐν ἀρχῇ ὀρθόδοξος καὶ ἐχθρικῶς διακειμένη πρὸς τὴν Δύσιν, ἡ οἰκογένεια αὕτη ἐν τέλει, μετὰ ἓνα σχεδὸν αἰῶνα (1430-1523), συνδέεται στενῶτατα μὲ τὸν Πάπαν.

Ἐν ὀλίγοις τὰ ἐκδιδόμενα τοῦ Ἀνδρέου Σκλεγγίου, οὐχὶ ἀξιόλογα ἀπὸ λογοτεχνικῆς ἀπόψεως, ἔχουν ἱστορικὴν ἀξίαν. Τὰ προκείμενα ἔργα, πρὸ παντὸς τὸ δεύτερον, ἀποτελοῦν συμβολὴν εἰς τὴν μελέτην τῆς ἐπιδράσεως τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας ἐν Κρήτη.

Α'

Τὸ πρῶτον ἔργον (73r-82r) στερεῖται τίτλου. Εἰς τὸ τέλος δὲ αὐτοῦ δίδεται καὶ ἡ ἡμερομηνία τῆς ἀντιγραφῆς, 14 Μαΐου, 1493. Ἐν ὅλῳ τὸ ἔργον ἔχει 230 πολιτικούς στίχους, ὁμοιοκατάληκτα δίστιχα, οὐχὶ πάντοτε ἐπιτυχημένα (ὅπως π.χ. 21-2, 47-8, 57-8, 69-70, 75-6, 97-8 κ.ἄ).

⁵) E. L e g r a n d, ἔ.ἀ., τόμ. ΙΙΙ, σελ. 110-114, Paris, 1903.

⁶) Σελ. 113.

Τὸ ποίημα τοῦτο ἀπευθύνεται πρὸς τὴν Μαρίαν, ὅπως αὕτη γίνῃ μεσίτρια ἐπικαλουμένη τὴν βοήθειαν τοῦ Χριστοῦ διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἁμαρτωλῶν ἐν γένει καὶ δὴ τὴν τοῦ ποιητοῦ. Ἡ ἐνότης καὶ ἡ ὁμοιομορφία ἐλλείπουν· πολλὰ τὰ ἄσχετα, ὅπως ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου καὶ ὁ μυστικὸς δεῖπνος, περιλαμβάνονται. Ἐπὶ πλέον ὁ συγγραφεὺς ἐπιζητεῖ καὶ ἔτυμα διὰ τὰ ὀνόματα Μαρία (στ. 7) καὶ Μαγδαληνὴ (13). Ἡ γλῶσσα εἶναι ἀπλῆ, κάπως ἀνώμαλος δημώδης, ἡ δὲ σύνταξις οὐχὶ ἐπιμελημένη.

Β'

Τὸ δεύτερον ποίημα (86ν-87ν) εἶναι μετάφρασις δεήσεως (*Adoro te devote latens veritas*) Θωμᾶ τοῦ Ἀκίνου. Ἡ γνησιότης τῆς δεήσεως ἀμφισβητεῖται ἀπὸ πολλοῦ, ἀλλὰ ἡ κριτικὴ τῶν τελευταίων ἐτῶν τείνει μᾶλλον πρὸς τὴν ὑποστήριξιν τῆς γνώμης ὅτι τὸ προκείμενον ἔργον ἀνήκει εἰς τὸν Ἅγιον Θωμᾶν⁷⁾.

Ἡ μετάφρασις δὲ τοῦ Σκλεγγίου δὲν εἶναι ἱκανῶς πιστὴ. Συγκρινομένη πρὸς τὸ πρότυπον⁸⁾ φανερώνει τὰς ἐξῆς διαφωνίας. Οἱ μὲν στίχοι 12 καὶ 14 εἶναι πλεονάζοντες, οἱ δὲ 21 καὶ 22 ἀκολουθοῦν τὸν στίχον 16 εἰς τὸ πρότυπον. Περαιτέρω ὁ στίχος 5 κακῶς μεταφράζει τὸ «*visus gustus, tactus in te fallitur*». Ἄξιον δὲ παρατηρήσεως εἶναι ἡ λέξις «ἀλήθεια» (*veritas*) ἐν τῷ πρώτῳ στίχῳ. Τὸ κείμενον τοῦ Mone καὶ ἡ μετάφρασις τοῦ Σκλεγγίου συμφωνοῦν. Ἐκ τῶν ἐννέα χειρογράφων ἢ ἔργων, ἅτινα μεταχειρίζεται ὁ Mone διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ κειμένου, μόνον ἐν χειρόγραφον ἔχει τὴν λέξιν *veritas*, τῶν ὑπολοίπων ὀκτὼ ἐχόντων *deitas*. Ὁ Mone προτιμᾷ τὴν λέξιν *veritas* τοῦ χειρογράφου Reichenaue r. 36, διότι ἀποδίδει καλύτερον τὴν ἔννοιαν. Εἰς τὰ βιβλία προσευχῶν οἱ Καθολικοὶ προτιμοῦν *deitas*⁹⁾.

⁷⁾ P. M a n d o n n e t, «Des Écrits Authentiques de S. Thomas d'Aquin», 2e éd., pp. 127-29. G r a b m a n n, «Die echten Schriften des hl. Thomas», s 234.

⁸⁾ Μεταχειρίζομαι τὸ κείμενον τῆς ἐκδόσεως τοῦ F. J. M o n e, «Hymni Latini Medii Aevi», tom. I, p. 275-6, 1853. Πρβλ. καὶ G, M. D r e v e s, «Analecta Hymnica Medii Aevi», τόμ. L, σελ. 589-591. A. W i l m a r t, «Auteurs Spirituels et Textes Dévots du Moyen Age Latin», Paris 1932, σελ. 361-414.

⁹⁾ Πρβλ. καὶ F. J. E. R a b y, «A History of Christian Latin Poetry», p. 410, Oxford, 1927.

Γ'

Τὸ τελευταῖον στιχούργημα (97r-100r), «*Αἱ νοὶ πρὸς τὴν ζωοδόχον πηγὴν*», σύγκεται ἐξ 72 ὁμοιοκαταλήκτων δεκαπεντασυλλάβων. Καλαισθητικῶς εἶναι πολὺ ἀνώτερον τοῦ πρώτου ποιήματος. Ἡ Θεοτόκος Μαρία χαρακτηρίζεται ὡς ἡ πηγὴ ἀρετῆς καὶ ἐλπίδος, ἡ κλιμαξ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἡ θύρα τοῦ παραδείσου. Ὁ δὲ συγγραφεὺς ταπεινῶς ἀποκαλύπτει τὰς ἀδυναμίας του καὶ ζητεῖ τὴν χάριν καὶ καθοδήγησιν τῆς Παρθένου.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ ποιήματος τούτου ὑπάρχει ἐξάστιχος σημείωσις τοῦ ἀντιγραφέως δίδουσα τὸ ὄνομα αὐτοῦ, *Μανούσως*, ὡς καὶ τὸ τῆς κατόχου τοῦ χειρογράφου, *κερᾶς Λένης*.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΑΝΔΡΕΟΥ ΣΚΛΕΓΓΙΟΥ

Α'

- Ποῖος ἄνθρωπος ἀγγελικὸς ἐξώθη χίλιαις γλώσσαις, 73^r
 νὰ δυνηθῆ νὰ ἔξηγηθῆ ταῖς χάραις σου ταῖς τόσαις;
 Ταῖς ἔλαβες ἐκ τὸν Ἰησοῦν τὸν ὑπερευλογημένον
 τὸν εἶχες πάντα στήν καρδιάν, μέσα γλυκέα θεμένον.
 5 Ὡς ἥλιος εἰς τὸν οὐρανόν, λάμπουν στήν οἰκουμένη,
 αἱ πράξαις σου αἱ θαυμασταῖς, κερὰ χαριτωμένη.
 Μαρία εἰς τὴν ἁγίαν γραφὴν τρόπους πολλοὺς σημαίνει,
 ἤγουν μὲ προκοθάλασσαν, φωτοῦσα φωτισμένη.
 Διότι σου στήν μετάνοιαν, ὡς θάλασσα προκοῦσα,
 10 ὡς φωτισμένη ἐφώτισες ἄλλους καὶ σὲν φωτοῦσα.
 Ὅμοίως καὶ Μαγδαληνὴ στήν ἐκκλησιὰν γροικᾶται,
 καὶ ἐκ τοὺς δασκάλους τοὺς σοφοὺς, || οὕτως μεταγλωτιᾶται. 73^v
 Μαγδαληνὴ ἐκ τὸ μάγδαλον, γροίκα μεγαλωτάτη,
 διότι μὲ δάκρυα τοῦ σωσμοῦ εὔρες τὸ μονοπάτι.
 15 Τὴν ἐνελέκτηκες ὁδόν, οὐδὲ ποσῶς τὴν χάνεις
 μάλιστα τοὺς ἁμαρτωλοὺς, εἰς ἀγαθὸν τοὺς βάνεις.
 Τίς λιθοκάρδιος ἀσεβής, τίς τόσα ἀπελπισμένος,
 στοχάζοντα τὰ δάκρυα σου, δὲν ἔν μειανοημένος;
 Ὡ μαργαρίτη ἐκλαμπρε, ἀτίμητον λιθάριν,
 20 ὁποῦβρες μὲ ταπεινώσιν, ὁμπρὸς σὶὸν κύριον χάριν.
 Στὰ παιίσματα σ' ἐπώλκεν, τᾶπταισες εἰς ἐκεῖνον

1 ἐξόθι χίλιαις || 5 οἰκουμένην || 11 γροικᾶται || 12 μεταγλωτιᾶται || 13 γροίκα || 14 μονοπατή || 15 ἐνελέκτικες || 19 λιθάριν || 21 ἐπώλκεν.

- μὲ σπλάγγνος σοῦπεν πάγαινε, ταῖς ἁμαρτίαις σου ἀφίνω.
 Καὶ τοῦ Χριστοῦ τὸ τίμιον ἄλειψες τὸ κεφάλιν,
 ἔπλυνες τὰ ποδάρια του καὶ σφούγ | γισές τα πάλιν 74^r
 25 Μὲ τὰ ἀκριβά σου τὰ μαλλιά, καὶ ἐφιλοτίμησές τα,
 καὶ μὲ τὰ δάκρυα τὰ πικρὰ ἐσυχνοφίλησές τα.
 Ἄκάλεσι ἤρθες σιτοῦ Σιμῶ, καὶ ἀντίρροητα τὸ γιόμα·
 καὶ δὲν ἀψήφας τί νὰ πῆ διὰ σέ τινος τὸ στόμα.
 Τὸν πόνον εἶχες μέσα σου, τῶν ἁμαρτιῶν τῶν τόσων,
 30 καὶ δὲν ἐφάνη νὰ σταθῆς οὐδὲ ποσῶς καμπόσον.
 Ὅταν τὸν εὐχαρίστησες, καὶ τὸ ὄνομάν του εὐλόγας,
 ὡς λυτρωτὴν ἁμαρτωλῶν, παντοῦ τὸν ὠμολόγας.
 Διότι ἐξεμίστεψεν ἐσέν ἀπὸ τὸν Φαρισαῖον,
 ὅταν σ' ἐκατηγόρησεν σιτὸν δεῖπνον τῶν Ἰουδαίων.
 35 Εἶπεν, ἂν ἦτον διδάσκαλος τοῦτος ἢ καὶ προφήτης,
 ἤθελεν ξεύρη ποία εἶναι αὐτή, καὶ ψηλαφάτον ἤτιης. ||
 Διατὶ εἶναι γυναικ' ἁμαρτωλή, μαρτυρικὸν στήν χώραν, 74^v
 ἀδιάντροπην, ἀκάθαρτην, τὴν κράζουν πᾶσαν ὥραν.
 Ὡς γνωριστὴς τῶν φανερῶν, καὶ τῶν κρυπτῶν προφήτης,
 40 τὸν λογισμόν του ἐγροίκησε, καὶ τὸ κρυπτὸν του ἐδῆ τις.
 Ἀπηλογήθη κ' εἶπεν του, σίμωσε καὶ ἄκουσέ το,
 τοσοῦτον θέλω εἰπεῖν, Σιμών, καὶ καλοδιάκρινέ το.
 Διδάσκαλε τ' ἀποκρίθηκεν, ὄρισε καὶ ἀφουκροῦμαι,
 τὸ μ' ἐρωτήσης νὰ σοῦ πῶ, ἂν τὸ καλοεγροικοῦμαι.
 45 Παράδειγμα τῶν ἔφερε τοῦ κάποτες ζουράρη,
 τοῦ ποίου ἐχρωστοῦσαν ἄνθρωποι, τότες οἱ δυὸ λογάροι.
 Ἐνας τὸν χρώστην φανερόν, δηνάγια πεντακόσια,
 ἄλλος πενήντα μοναχά, κ' οὐδεὶς ἀπὸ τὰ τόσα.
 Ἐναν δηνέριν εὔρισκεν, πουθὲ νὰ τοῦ || τὸ δώση, 75^r
 50 οὐδ' ἐκ τινὰν νὰ δανειστῆ, τὸ χροῶς του νὰ λαφρώση.
 Ἐνὸς καὶ ἄλλοῦ τὰ ἐχάρισεν, τίς πλειότερον πιστεύεις;
 ἀπὸ τοὺς δύο τὸν ἀγαπᾶ, πέ μοῦ το μὴν το ἔκνεύης.
 Τίς θέ καλὸν καὶ εὐχαριστιᾶ, τίς πλέα ἀγαπᾶ τὸν φίλον;
 Τὸν εὔρε στήν στενοχωριάν, καὶ εἰς τὴν χρείαν του στυλον.
 55 Ἀπηλογήθη ὁ Σιμών· εἶπεν κ' ἐγὼ διακρίνω,
 ὁπούλαβεν τὸ πλεότερον, πλέον νὰ φιλήσῃ ἐκεῖνο.

22 πάγετε || 23 ἔλυψες κεφάλι || 25 μαλλιά || 26 ἐσυχνοφίλισες || 27 ἀντήρητα || 28 ἀψί-
 φας || 36 ψηλαφάτον ἤτιης || 40 ἐγροίκησε || 41 σήμοσε || 42 καλοδιάκρινέτω || 44 καλο-
 γρηκοῦμε || 46 λογάρη || 47 δηνάγια || 49 δηνέριν || 50 δανιστῆ || 54 στενοχωριάν· στί-
 λον || 55 ἀπελογήθη || 56 ἐκείνω.

- Λέγει του δίκαια τῶκρινες, κλίνωσές τό σε τόπα,
 ἄλλον μὴ εἶπης καὶ ἐγροίκησες, τὸ ζήτησα καὶ πόσα.
 Τότε γυρίζει πρὸς ἐσέν, τοῦ φαρισαίου ἀρχίζει
 60 τῶπραξες πῶς δὲν ἔπραξεν, νὰ τὸν καταγογγίζη.
 Εἶπεν ἐσένα σπλαγχνικά, κριτῆς δικαιοσύνης·
 ὕπα καὶ ἡ πίστις [σ']ἔσωσεν, || γυνή, εἰς ὁδὸν εἰρήνης. 75^v
 Ταῖς ἁμαρτίαις σ' ἐπόλυκα, διὰ τὴν πολλήν σου ἀγάπην·
 λοιπὸν ὁ κληρὸς τῶκουσεν κ' εὐθύς ἐπαρειτρόπην
 65 Λέγοντα πούβρηκεν αὐτὸς τὴν τόσην ἐξουσίαν,
 καὶ ἐξαπολεῖτο πᾶς ἄνθρωπος, οὕτως τὴν ἁμαρτίαν.
 Ὅλους τοὺς ἐθεράπευσεν, στὸν δεῖπνον καλεσμένος,
 ἐκ τὸν Σιμῶν ὁ δάσκαλος ὁ μυριοπαινεμένος.
 Τὴν Μάρθαν τὴν πολυάρωστην, εἶχε διὰ σὲ λατρέψει.
 70 μὲ σπλαγχνωσύνην ἀπ' αὐτὴν ἐσὲ νὰ ξεμιστεύσῃ.
 Ὅταν τὸν ἐποδέχθηκεν μὲ κάλεσμα καὶ γιόμα,
 ὡς βαρεμένη ἐλάλησεν, κ' εἶπέν του μὲ τὸ στόμα:
 Δὲν ἔχεις ἔγνοιαν κύριέ μου, κ' ἡ ἀδελφὴ μ' ἐφῆκεν,
 καὶ ἐγὼ δουλεύω || μόνῃ μου, κ' εἰς ἄλλα ἐκείνη ἐμπῆκεν. 76^t
 75 Ταῖς δύο μὲ μίαν ἀπόφασιν εἶχεν ἀκροαναπαῦσιν,
 πλέον ἄλλον οὐκ ἐμίλησεν, ἡ Μάρθα μὴ σκοντάψῃ.
 Εἶπεν τῆς, Μάρθα, μεριμνᾶς, καὶ μὴν παραπονᾶσαι·
 ἅς τὴν νὰ χειρέχῃ τὴν Μαριάμ, τὴν σιράταν τὴν ἐπιᾶσε.
 Ξειτρέχειν τὰ σωματικά, πνευματικὰ ἅς δικᾶται,
 80 ὡς τὴν ἐλέγχεις δὲν ὀκνεῖ, ἅς τὴν νὰ μ' ἀφουκροᾶται.
 Μάρθα, καλεῖς τὸν δάσκαλον, ὡς δύνασαι νὰ γέψῃς·
 Μαρία θεραπεύεσαι, τὸν λογισμὸν νὰ θρέψῃς.
 Τὸν κύριον ἀποδέχεσαι, κ' οἰκονομᾶς τὸ γιόμα,
 καὶ θεραπεύεσαι, Μαριάμ, ἐκ τᾶγιόν του στόμα.
 85 Τὰ λόγια του μετ' εὐλάβειάν, Μαγδαληνὴ ἀφουκροᾶσαι,
 καί, Μάρθα, θερα | πεύεσαι, πλέον δὲν παραπονᾶσαι 76^v
 Ἐναπαυτήκετε κ' οἱ δύο, εἰς τὴν ἀνάπαυσίν του,
 καὶ κλίνετε τὴν κεφαλὴν, εἰς τὴν ὑποταγὴν του.
 Εἰς δύο μερικὰ μοιράσετε πᾶσαν ζωὴν τ' ἀνθρώπου,
 90 εἰς ἓναν τῆς ἀναπαύσεως, εἰς τ' ἄλλον τοῦ μέγα κόπου.
 Ἡ Μάρθα τὴν προσωρινὴν φέρνει τὴν κοπιασμένην,
 κ' ἐσύ, κερὰ Μαγδαληνὴ, τὴν γλύκα δροσισμένην.

57 κλίνωσες || 58 ἐγροίκησες || 62 ὕπα : εἶπα πίστεις || 63 ἐπόλυκα || 64 τῶκουσεν || 65
 πούρικεν || 66 ἐξαπολίτο || 68 μυριοπαινεμένος || 69 πολυάρωστην || 71 ἐποδέχθηκεν
 γιόμα : γεῦμα || 78 ἐπιᾶσαι || 82 θεραπεύεσαι || 83 γιόμα : γεῦμα || 85 εὐλαβιάν || 89
 μυράσετε || 92 τὴν : τῆ.

- Τὴν πρακτικὴν ζωὴν, Μάρθα, τινὸς δὲν παίρνεις,
 τὴν θεωρητικὴν, Μαρία, πᾶσα τινὸς προσφέρεις.
 95 Εἰς τὴν καρδίαν σου ἐνέβαλε τὴν περισσὴν τοῦ ἀγάπην,
 τὴν σωτηρίαν τὴν ψυχικὴν ὁ νοῦς σου ἐπαρειράπην.
 Ἐπιτροπὴν τοῦ σ' ἐποίκεν, ὁποῦθελεν ὁδεύη
 ν' ἀναγυρεύη ταῖς ψυχαῖς, νὰ ταῖς συχνοῖαιτρεύη. ||
 Συμπάθειαν εὔρες καὶ μισθόν, μὲ τόσῃν σπλαγχνωσύνην 77^τ
 100 τὴν ἔδειξες εἰς τὸν Ἰησοῦν μὲ τὴν ταπεινωσύνην.
 Τῶν μαθητῶν μαθητὴν, καὶ ἀπόστολον σ' ἐποίκεν,
 ἀπὸ ταῖς διδασκαλίαις τοῦ ποτὲ δὲν σ' ἐξεφῆκεν.
 Σιτῆς μάνας τοῦ τὴν συντροφίαν ἤσουν μ' ἐμπιστοσύνην,
 καὶ μὲ ταῖς ἐπίλοιπαις Μαριαῖς, ἤσουν μὲ σπλαγχνωσύνην.
 105 Τὸν Λάζαρον ἀνέστησεν κ' ἐδῶκέν του τὴν χέραν,
 ἐκ τὸ μνηοῦριν βρωμερὸν τὴν τέταρτον ἡμέραν.
 Θωρῶντας ἐνεδάκρυσεν μὲ πνεῦμα βουρκομένον,
 καὶ κατερῶτα νὰ τοῦ ποῦ, ποῦ τὸν ἔχουσι θεμένον.
 Λάζαρε, μὲ δριμέαν φωνήν, ἔλ' ἔξω, εἶχεν κράξει
 110 καὶ ὁ ἄδης ἐσυγχίστηκεν, | τ' ἄκουσεν καὶ φωνάζει. 77^ν
 Οὕτως ὡσὰν ἐκοίτετον στὴν γῆν σαβανωμένος,
 ἦλθεν ὀμπρὸς στὸν κύριον ὁ νεκρανασταμένος.
 Τοὺς μαθητάδες ὥρισεν «πιάστε καὶ λύσετέ τον
 ὀπόθ' ἐνθυμηθῆ νὰ πᾶ, μ' ἐξαναφήσειτέ τον».
 115 Τὸ κάλεσμαν τῆς τράπεζος, ἔτρωγε μὲ τοὺς ἄλλους,
 εὐχαριστῶντα τὸν Ἰησοῦν ὀμπρὸς εἰς μικροὺς μεγάλους.
 Ἐτρον καὶ αὐτὸς ἀληθινά, κ' ἡ Μάρθα ἐκύβευγέ τον
 ἐκ τὴν χαρὰν ἐστένε τον, κ' ἐκατεχόρτενέν τον.
 Λίτραν βοτάνιν ἀκριβὸν εἶχες ἀγορασμένον,
 120 νὰ πᾶς ν' ἀλείψης τὸν Ἰησοῦν, πρὶν τὸν εὐρῆς θαμένον.
 Τὸ σπίτιν ἐκ τὴν μυρωδίαν τὴν τόσῃν ἐνεπλήσθη,
 καὶ ἀπὸ τουτόνων ἡ καρδιὰ τοῦ προδότου ἐσχίσθη ||
 Ἐστράφην ἄγρια κ' εἶδέ σε Ἰούδας Ἰσκαριώτης, 78^τ
 ὁ διὰ τὰ δῶρα τᾶφερες, ὁ ἄνομος προδότης.
 125 Εἶπε, «κροῖμα σιὸ βότανον τὸ τίμιον ἐτοῦτον,
 νὰ μὴν τὸ δώσουν σιὰ πτωχὰ, μέγαν κακὸν ὁποῦτον».
 Διότι ἤθελεν ὁ ἄνομος τὸ δέκατον νὰ κλέψη,
 καὶ ὁ διδάσκαλος γλυκότατα εἶχες ἐξεπιστεύσει.
 «Ἐχετε, εἶπεν, τὰ πτωχὰ πολλὰ καὶ πλησεμένα,

95 ἐνέλαβε· περισσὴν || 102 ἐξεφείκεν || 104 ἐπίλοιπες | 110 ἀκούσεν || 120 ἀλήψεις
121 σπῆτην.

- 130 ἀμὲ οὐκ ἔστι δυνατόν νᾶχετε πάντα ἐμένα.
 Ἐτούτ' ἡ γυνὴ ἐπροωτέρωσεν, κ' ἦλθεν ἐμὲ ν' ἀλείψῃ,
 κρατῶντα πῶς ὁ δάσκαλος, ἐγὼ τῆς θέλω λείψῃ.
 Τῶπραξεν· θέλει ἐξακουστεῖν εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην,
 καὶ θέλει μνημονεύεσθαι πάντοτ' ἐπαινεμένη».
- 135 Ὅλα τὰ ἐπαραιτήθηκες, θρηνάμενη | νὰ στέκης, 78^v
 αἱματωμένη σιὸν σταυρὸν νὰ τόννε περιπλέκης.
 Σπουδακτικὴν βαθέαν αὐγὴν, ἔσωσες μὲ τὰ δῶρα,
 κ' ἠῦρες τὸν τάφον εὐκαιρον κ' ἐστράρης εἰς τὴν χώρα.
 Κλαίγοντα ἐνεκάτωσε; ναῦρης τοὺς ἀποστόλους·
- 140 ἐπῆραν εἶπες τὸν Ἰησοῦν κ' ἐσύναξές τους ὅλους.
 Πλέον ὑπὲρ ἄλλους ἔτρεχεν ὁ Πέτρος καὶ Ἰωάννης,
 τὸν Πέτρον ἐπροωτέρωσεν αὐτὸς πρὶν ξαναφάνης.
 Σιὸν ἅγιον τάφον ἦλθασιν τρεχόμενοι, καὶ ἐμπῆκεν
 ὁ νεώτερος πρωτότερα· τὸν Πέτρον ἔξω ἀφῆκεν.
- 145 Ὅλοι ἐπηγαῖναν καὶ ἤρχοντα[ν], κάπου κ' ἐπαίροναν βῆμα,
 καὶ μετὰ βίας δὲν ἔβγαινες ἐκ τοῦ Χριστοῦ τὸ μνημα.
 Ἀναστειμένον τὸν Ἰησοῦν ἐξώθηκες ἡ πρώτη
 νὰ τὸν ἰδῆς, διότι ἠδειξες σπλάγχνα || εἰς τὴν θεότη. 79^r
 Δύο ἀγγέλους ἔκλαμπρους ἐσκιάστηκες καθάρια,
 ἕναν εἰς τὰ προσκέφαλα, τὸν ἄλλον εἰς τὰ ποδάρια.
 Γυναῖκα, σοῦπαν διατὶ ἔκλεγες, καὶ διατὶ ἀναστενάξεις,
 ἤξευρ' ἀνέστην ὁ Χριστός, αὐτὸς τὸν ἀνακράξεις.
 Στὴν Γαλιλαίαν καρτερεῖ Μαρίαις καὶ Ἀποστόλους,
 ὅσοι καὶ ἂν τ' ἀκλουθήξασιν, γυναῖκες καὶ ἄνδρες ὅλους.
- 155 Θωρῶντά σε ὁ διδάσκαλος μὲ βλέμμαν τὸ πῶς στέκεις,
 τὸν ἅγιον τάφον κλαίγοντα καὶ γλυκοπεριπλέκεις.
 Ὡς κηπουρός σου ἠφανίστην, κ' ἐρώτησεν τί κλαίγεις·
 ἐπῆραν τὸν αὐθέντην μου μὲ κλάμμαν τοῦ τὸ λέγεις.
 Ἄν τὸν ἐπῆρες, δός μοῦ τον, εἶπέ μου ἂν τὸν κατέχης·
 νὰ τὸν ἐπάρω || δεῖξέ μου, θεμένον ποῦ τὸν ἔχεις. 79^s
 Τὸ νὰ σοῦ κράξῃ τ' ὄνομαν, εὐφράνθην ἡ ψυχὴ σου·
 μιλῶντα τὸν ἐγνώρισες τότες τὸν Ἰησοῦν σου.
 Μαρία σοῦπεν κ' ἔπεσες νὰ τόννε προσκυνήσης,
 κ' ἐκεῖνος ἀποκρίθην, «δὲν θέλω νὰ μοῦ ἐγγίσης.
- 165 Διότι σκοπᾶς καὶ τοῦ πατρός, ὡς τέκνον δὲν τοῦ ἰσάζω,

133 ἐξακουστήν· οἰκουμένην || 139 κλέγοντα || 145 ἐπήγεσαν· ἐπέρναν || 146 ἔβγετες
 147 ἐξόθικες || 148 θεότην || 155 βλέμαν || 156 κλέγοντα || 157 κλέγεις || 158 ἀφθέντι
 κλάμαν.

- εἰς τὴν θεότητα μετ' αὐτὸν ἀκόμη δὲν ταιριάζω.
 Ἄνθρωπον μόνον μὲ σκοπᾶς, καὶ φαίνομαι σὰν πρῶτος
 κ' οὐδὲν νοεῖς τὴν σάρκα μου, ἔχον ἔναι τῆς θεότης.
 Πιστεύεις νᾶμαι μετὰ σὲ θνητὸς ὡς ἂν ἀλλότις·
 170 κράτει με τώρα ἀθάνατον, καὶ ὄχι θνητόν σὰν τότες».
 Ἄμα τὰ στέκοντα στὴν γῆν δὲν ἤθελε ν' ἀφήση,
 τίς ναῦρεθῆ εἰς τὸν οὐρανὸν || ἄνθρωπος νὰ τοῦ ἐγγίση. 80τ
 Διότ' εἶχεν ἀψηλάφηστον κορμὴν δεδοξασμένον,
 τρίτον ἡμέραν ἐκ νεκρῶν τότες ἀναστειμένον.
 175 Ἄμειτρα θάλασσας καὶ γῆς εἶχες περάσῃν μίλια,
 διδάσκοντας τὴν πίστιν μας, ὡς μέσα στὴν Μαροσία.
 Μὲ τὴν φρικτὴν διδασκαλίαν ἔστρεψες εἰς τὴν πίστιν,
 σιὰ ξακουσιὰ θαυμάσματα ὁ κόσμος ἐσυγχίστην.
 Στὰ δίδαξεν ὁ βασιλεὺς κ' ἡ δέσποινα ἐπίστευσαν,
 180 καὶ τέκνον μὲ τὴν χάριν σου ἀνόλπιδα ἐθρέψαν.
 Ἄπὸ τῆς ἀναλήψεως ὅλα τὰ ἐπαρνήθης,
 νὰ τζιγαρίζῃς τὸ κορμὴν ἀτῆς σου τὸ ἐβουλήθης.
 Ἐγκράτειαν ἐξακουστὴν στὸν ἑμαυτὸν ἐποίησες,
 μέσα εἰς ἔρημον βαθέαν | τὴν κατοικίαν εὗρηκες. 80ν
 185 Μὲ δίχως χλόην καὶ δροσόν, ἄνυδρον εὔρες τόπον,
 τριάντα χρόνους ἔκαμες ἄγνωρη τῶν ἀνθρώπων.
 Ὅσαλαβες θελήματα, κ' ὅσαις καλαῖς καρδίαις,
 ἐπλήρωσεν τοῦ λυτρωτῆ σάρκα σου ταῖς θυσίαις.
 Οἱ ἄγγελοι καθημερονὸν σὲ σέναν ἐσιμῶναν,
 190 ἐπτὰ φοραῖς τὸν οὐρανὸν τὸ ὕψος ἐσηκῶναν.
 Ἄκουες ὕμνους, ψαλμοδιαῖς καὶ γλυκομελωδίαις,
 καὶ τῶν πιστῶν ταῖς προσευχαῖς, ἱερέων ἀκολουθίαις.
 Ὁ κύριος ἐβουλήθηκεν τοὺς κόπους σου νὰ παύσῃ,
 τὸ κοπιασμένον σου κορμὴν τινὰς στὴν γῆν νὰ θάψῃ.
 195 Τὸ πνεῦμα εἰς τὸν οὐρανὸν νὰ πᾶ μὲ τὰ ψυχάρια,
 ν' ἀγάλλεται τὸν κύριον βλέποντας αὐτὸν καθάρια. ||
 Κάτη δεσπότου ἀσκητῆ ἐνέβλεψεν τὰ μάτια, 81τ
 καὶ στράφην εἰς τὸν οὐρανόν, κ' εἶδεν τὸ φῶς κ' ἐκράτει.
 Τὴν κατοικίαν σου ὀλόγυρα, κ' εἶχε νὰ σ' ἐξορκίσῃ,
 200 ἂν εἶσαι πνεῦμα ἢ ἄνθρωπος ἀπὶς σ' ἐπερωτήσῃ.
 Ἐπηλογήθης κ' εἶπές του ἂν καλοεθυμᾶται,

166 ταιριάζω || 167 πρῶτος || 169 νᾶμε· ἀλώτες || 172 νᾶβρεθῆ || 173 κορμὴν || 178 ἐσυγχίστην || 182 τζιγαρίζεις· κορμὴν· ἀτῆς || 185 δίχως· ἀνείδρον || 190 ἐσιμῶναν || 194 κορμὴν || 196 ἀγάλλεται || 201 ἐπηλογίθης.

- κάποτες μίαν ἁμαρτωλὴν ἀνὲν καὶ ἀναστοραῖται.
 Πόθεν τὸ γράφει τὸ χαρὶν, τότε ἀπηλογήθη,
 καὶ ὡς ἦτον ἄδολη σὲ τὸ κατεξηγήθη.
- 205 Ἐοὺ ἀπεκρίθη καὶ εἶπες του, τὸ πῶς ἐτύσ' ἐκείνη,
 κ' εὗρες ἀπὸ τὸν κύριον μισθὸν καὶ ἐλεημοσύνην.
 Λέγοντα κ' ἐβουλήθηκεν κοντά του νὰ σὲ κρᾶξῃ,
 καὶ ἐζήτησες τὴν κοινωνίαν, ὡς τῶν Χριστιανῶν τὴν τάξιν.
 Ἐλαβες τὴν ἐξαγοριάν, κ' ἡ εὐχαριστιὰ μετὰ σου,
 210 καὶ ἐγιάγυρες τὸ πνεῦμά σου | καὶ τὴν ἐπιθυμίαν σου. 81v
 Ἐγίνου τῶν ἁμαρτωλῶν τὸ ἐξόπλιον καὶ καθύπρις,
 διότι εἰς ταῖς ἁμαρτίαις σου οὐδὲ ποσῶς ἐκρούπτης.
 Ἀγάλλεσαι τώρα τοῦ Χριστοῦ γλυκύτητα γεμάτη,
 ὡς ἀθιβόλι Χριστιανῶν, Μαρία μεγαλοτάτη.
- 215 Μεσίτρια ἐγένου τὸ λοιπόν, κερὰ διὰ πᾶσα ἕνα,
 καὶ παρακάλει τὸν Χριστὸν διὰ ὅλους καὶ δι' ἐμένα.
 Νὰ σ' ἔχουν θάρος δίκαιοι, εἰς τὴν ἄνωθεν πόλιν,
 ἐλπίδαν οἱ ἁμαρτωλοί, γυναῖκες καὶ ἄνδρες ὅλοι.
 Χαριτωμένη, τὸ λοιπόν, δέχου ταῖς προσευχαῖς μας,
 220 μεσίτευγε τὸν κύριον, μὴ ἰδῆ ταῖς ἁμαρτιαῖς μας.
 Ὡς ἔλθουν σὶ τὸ στοχάδι σου, βλαβόντες τὸν ναόν σου,
 τὸ σὲ ζητήσουν νὰ ἔξωθοῦν μετὰ τὸν ἁγιασμόν σου. ||
 Ὡς τις τιμᾶ καὶ σέβεται καὶ σένα ν' ἀνακράζῃ, 82r
 ὁ ἀντιστάτης φανερά, μὴ δὲ κουροφὰ πατάξῃ.
- 225 Τινὰς νὰ μὴν ἀπελπισιῇ ἁμαρτωλὸς μέγας,
 ἐσέναν ὅταν μιμηθῇ, εὐθὺς νὰ γίνῃ ἄλλος.
 Καὶ μὲ ταῖς δεήσασιν σου, ἐσὲ νᾶναι συμπαθημένος,
 ἀπὸ κακὸν εἰς ἀγαθόν, μετὰ σοῦ γιαγερωμένος.
 Τὸν δοῦλόν σου τὸν πὲρ Ἄνδρά, κερὰ μεγαλοτάτη,
 230 σκέπε καὶ περιφύλαττε, σὶ τὴν χάριν σου τὸν κράτει.
- Εἰς 'αυςγ' ἐν μηνὶ Μαΐῳ ἰδ' ἐτελειώθη. Ἀμήν:- ||

203 ἐπηλογίθη || 207 ἐβουλήθηκεν || 213 Ἀγάλλεσε || 214 ἀθιβόλη || 217 θάρος || 222
 ξοθοῦν || 227 δεήσας || 230 1493 in marg.

Β'

Δέησις εἰς τὴν ἁγίαν κοινωνίαν τοῦ μακαρίου
κυροῦ Θωμᾶ ντὲ Ἀκίνου καὶ διδάσκαλου τῆς
ἐκκλησίας μεταγλωττισμένη παρὰ τοῦ κυροῦ
Πέτρ Ἀνδρέου τοῦ Σκλέτζα.

- Στροφὴ α' Σὲ τὴν ἀλήθειαν προσκυνῶ, μ' εὐλάβειαν θεμένην,
εἰς ἀληθινὸν καὶ τυπικὸν ἄριτον ὧδε κρυμμένην.
Κλητός σοι ὑποτάσσομαι ἐξ ὅλης τῆς καρδίας,
σμικραίνομαι τηρῶντά σε, Θεὲ τῆς εὐσπλαγχνίας.
- Στρ. β' 5 Αἱ τέσσαρες αἰσθήσεις μου οὐκ ἐκαταλαμβάνουν,
κ' ἡ ἀκοὴ κ' ἡ πίστις μου μόναι σε παραφθάνουν.
Στέργω τ' ὀρίζεις, υἱὲ Θεοῦ, σέβω καὶ προσκυνῶ το,
λόγον ἀληθινώτερον, ἄλλον οὐ κεκρατῶ τον.
- Στρ. γ' 10 Κρεμάμενος ἐν τῷ σταυρῷ ἐκρύπτετο [ἡ] θεότης, 87^ε
καὶ νῦν εἰς ἄριτον κρύπτεται θεότης | καὶ ἀνθρωπότης
Καὶ εἰς τὰ δύο δὲ ὁμοῦ τὴν κεφαλὴν μου κλίνω,
σῶμα λαμβάνω μυστικόν, τίμιον αἷμα πίνω.
- Στρ. δ' 15 Καὶ μετὰ τοῦ ληστοῦ ζητῶ πολλὰ μεταν[ι]ομένος,
εἰς τὸ δεξιόν σου τὸ πλευρὸν νᾶμαι θεραπευμένος.
Ὡσπερ Θωμᾶς, ὧδε πληγὰς οὐκ ἐζητῶ νὰ βλέπω,
ὁμως Θεὸν ὁμολογῶ, διάνοιάν μου τρέπω.
- Στρ. ε' 20 Μνήμην θανάτου τοῦ Χριστοῦ διψῶν ἀναθιβάλλω,
κ' ἐσύ, ὁ ἄριτος τῆς ζωῆς, τρέφεις μικρὸν μέγαν.
Τοῦ νοῦ μου εὐεργέτησον νὰ σὲ γλυκοφημίζη,
φαγεῖν τε ἄλλον παρ' οὗ σὺ τὰ μέλλει νὰ στηρίζη.
Πλὴν δέ, Θεέ μου, δέομαι ποίησε νὰ πιστεύω,
καὶ τὴν ὁδὸν σου ἐλπίζοντα, πάντοτε νὰ ὀδεύω. ||
- Στρ. ς' 25 Ὡ πελεκᾶνε Ἰησοῦ, δεῦτε μὲ δίχως στέμμα, 87^ν
κάθαρον τὴν ἁμαρτωλὴν μὲ τίμιόν σου αἷμα.
Εἰς δὲ μικρός σου σταλαγμὸς δύναται καθαρίσειν,
τοῦ κόσμου ἁμαρτήματα τελείως ἀφανίσειν.
- Στρ. ζ' 30 Ἰησοῦν βλέπω κρυπτόν, εἰς ἄλλην μορφήν θεμένον,
πότε νάρθη τὸ πεθυμῶ, σεμὲν τὸν διψασμένον.
Νὰ δῶ κ' ἐγὼ τὸ πρόσωπον, τὸ βλέπουν οἱ ἄγγελοι,
πάντα νὰ θεραπεύωνται τὰ ταπεινά μου μέλη.

Τίτλ. μεταγλωττισμένον || 2 κρυμμένην || 4 σμικρένομαι τηρῶντα || 5 ἐκαταλαμβάνου
|| 6 παράφθάνου || 14 δεξιῶν νάμε || 23 στέμα.

Γ'

Αἰνοὶ πρὸς τὴν ζωοδόχον πηγὴν 97^Γ
 πεπονημένοι παρὰ τοῦ Πέτρ' Ἀνδρέου
 Σκλέτζα

- Ὁ κύριος πάντως μετὰ σοῦ, χαῖρε χαριτωμένη,
 ποῖν τῶν αἰώνων τοῦ Χριστοῦ μήτηρ προσωρισμένη.
 Χρυσὴ τῆς ἀρετῆς πηγὴ, ἑξακουστὴ παρθένε,
 Μαρία, θάρος ὀλονῶν, καρπὲ χαριτωμένε.
- 5 Ἀγγέλων καὶ τῶν οὐρανῶν δέσποινα καὶ κυρία,
 σωσμὸς πενήτων, τῶν πατιῶν κυβέρονησις σιτὴν χρείαν.
 Δούλη καὶ μήτηρ τοῦ Χριστοῦ, χαρὰ τῶν λυπουμενων,
 τὸ ἀπαγκούμπιον τῶν πιστῶν, ἔλπις ἀπελπισμένων. ||
- 10 Τῶν νεκρωμένων ἡ ζωὴ, εὐρεσις λαιρείας, 97^Δ
 φλέγα [τῆς] ψυχοπόνεσης, μορφὴ τῆς εὐγενείας.
 Θεμέλιον, εὐρεσις, ἀρχὴ, βάθος ταπεινοσύνης,
 πάσης μακαριότης καὶ ταπεινοφροσύνης.
 Σκεῦος τιμῆς κ' εὐπρέπειας, χάριτος οὐρανίας,
 τοῦ ποιητοῦ τὸ ἱερόν, εὐρεσις σωτηρίας.
- 15 Τῶν λυπουμενων λύπησις, ἔγερσις τῶν πεσμένων,
 ζωῆς ἡ ἀνακαίνησις, στάσις τῶν χαλασμένων.
 Ἐξ ὄλαις ὠραιότατη σύ, τοῦ Ἰεσοῦ βλαστάρι,
 μὲ τὸν ἀνθὸν μὲ τὸν καρπὸν, εἶδους ἡ πλοῦσα χάρι.
 Θαλάσσης ἄστρον εἰ ἀγνὴ γεννήτρια σοφίας,
 20 εὐγενείας φρικτὸς ἀνθὸς καὶ τῆς φιλανθρωπίας. || 98^Γ
 Δίωξις τῆς ὅλης ἁμαρτίας, καὶ θλίψις μου τὸ βάρος,
 διότι εἰς σὲ μοναχικὴν παρθένε ἔχω θάρος.
 Πᾶσα πληγὴ τῆς ἁμαρτίας, ἀρχὴ τῆς σωτηρίας,
 ἔλπιον ἀγαλλιίσεως ἄλειψον ἡ εὐσπλαχνίας.
- 25 Μὲ χεῖρα ψυχοπόνεσης σήκωσε τοὺς πεσμένους,
 τῆς ἁμαρτίας κοιμώμενους σιτὸν λάκκον καὶ παισιμένους.
 Εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας κυβέρονα, πάγαινέ τους,
 κ' εἰς τὸν λαμπρότατον ναὸν τοῦ τέκνου σου ἔμπασέ τους.
 Καὶ τὸ λοιπὸν μ' εὐσέβειαν καὶ σπλάγγνον τὸν Θεόν μου
 30 εὐχαριστῶ ὅτι ἔπλασεν ἐσὲ τὸ βότανόν μου.
 Καὶ τὴν πανάγαθον ἐσὲν Μαρίαν προσκυνοῦμεν,

Τίτλ. πεπονοίμενοι || 4 θάρος ὀλονῶν || 6 σωσμὸς || 9 νεκρωμένων εὐρεσις || 10 ψυ-
 χοπόνεσις || 20 εὐγενείας || 25 ψυχοπόνεσις σύκοσε || 27 πάγενέ.

- ἦν ἔχεις ἐξί || τητα πάντες δοξολογοῦμεν. 98^v
 Τῶν οὐρανῶν σε κράζομεν κ' εἶσαι ὑψηλοτέρα,
 τῶν σεραφείμ ἀσύγκριτόν σε καὶ τιμιωτέρα.
 35 Πάντες εἰς σὲ ἐκδέχονται κ' ἔχουσι ὁδηγήτριαν,
 ἐμπρὸς εἰς τὸν μονογενῆ σ' ἐλπίζουν καὶ μεσίτριαν.
 Δός μου λοιπόν, ἢ κιβωτὸς βλέπεις πῶς κινδυνεύει,
 ἁμαρτιῶν εἰς κύματα πλέγοντά σε γυρεύει.
 Ἐπανοθίων τῶν οὐρανῶν δέσποιν' ἀνεβασμένη,
 40 ὄπισθεν τοῦ μονογενοῦς μὲ σάρκα καθημένη.
 Ὡς κέδρος καὶ κυπάρισσος ὑψώθης εἰς τὸ ὄρος,
 βλέποντά σε ξενίζεται τῶν ἀρχαγγέλων χῶρος.
 Λέγοντες ποία ἐκ τὴν ἔρημον εἰούτην ἀνεβαίνει,
 ὥσπερ καπνὸς τοῦ λιβανίου ἄρωμα || χοισιμένη. 99^r
 45 Μύρα βασιᾶ καὶ βάλσαμα χαριτωκυματίζει,
 ὅπου σταθῆ ἄρωμά των καὶ μυρωδία μυρίζει.
 Καὶ πλεονάζει ἢ χάρις σου ταῖς χάραις τῶν ἀγγέλων,
 διὰ τοῦτο σὲ παρακαλῶ καὶ προσκυνῶ καὶ θέλω.
 Νὰ δέχουσαι τὰ στέλλομεν δεήσεις μὲ τὸ κλάϊμα,
 50 διὰ τὰ δροσίση μία σταγὼν τῆς χάρις σου τὸ κἀϊμα.
 Διότι τὴν δόξαν ἀγάλλουσαι πάντα θεοραπευμένη,
 πᾶσα πνοὴ σιὴν χάριν σου ἐλπίζοντα νὰ μένη.
 Ἐσὲν τῆς γῆς καὶ τ' οὐρανῶν δέσποινα ὁμολογοῦσι,
 ὅλα σοῦ ὑπεριτάσσονται πάντα δοξολογοῦσι.
 55 Νύκτιαν ἡμέραν τὸ πρωτὶ κυριεύεις καὶ τὸ βράδυν,
 τὸν κόσμον γῆν καὶ || οὐρανὸν καὶ φθάνεις ἕως ἄδην. 99^v
 Πίντες νεκροὶ καὶ ζωντανοὶ Μαρία ἀνακράζουν,
 τρομάσσουσιν οἱ δαίμονες, δίκαιοι ἀγαλλιάζουν
 Ἐλεημοσύνης δέσποινα, ἀγαθοσύνης φύσις,
 60 ξεμίστευγε τοὺς δούλους σου, μὴν τοὺς καταποντήσης.
 Δράκος κρυφὸς ὁ δαίμονας, λέων ὁ ἀντιστάτης,
 ὅταν γυρεύῃ μὴ εὐρεῖν ν' ἀρπάξῃ ὡς πειράτης.
 Καθημερὸν παράδιδε, Μαρία ἐνδοξοτάτη,
 τοὺς εὐλαβεῖς στὸ τέκνον σου ὦ μακαριωτάτη.
 65 Καὶ μένα κλῖμαξ τ' οὐρανοῦ, θύρα τοῦ παραδείσου,
 ἄκουε τὸν ἀνάξιον, τὸν πάντα δουλευτήν σου.

33 κείσαι || 34 σεραφίμ || 35 κίχουσαι || 37 λυπὸν || 39 Ἐπανοθίων || 41 κιπάρισ-
 σος || 43 ποῖα || 45 Μύρα χαριτωκυματίζει || 46 ἀρωματῶν μυρωδία || 49 δέχουσαι ||
 50 χάρις || 51 ἀγάλλουσαι || 53 οὐρόν || 54 ὅλλα || 55 βράδυν || 60 καταποντήσις || 65
 κλῖμαξ.

Τὴν χάριν σου πανάχραντε μὲ δοκιμὴν τὴν οἶδα,
 διαύτως δ' | πίσω τοῦ Χριστοῦ ἄλλην οὐκ ἔχω ἐλπίδα. 100^τ
 Σκέπαζε πάντα, φύλαττε, στήν χάριν σοῦ με κράτει,
 70 καὶ τοῦ ὄρισμοῦ σου δεῖχνε μου ἀεὶ τὸ μονοπάτι.
 Ἄνδρέου Σκλεγγίου μνήσθητι, ἄχραντε, προεσβυτέρου,
 ἀξία μῆτερ τοῦ Χριστοῦ, κυρίου ἡμετέρου. Τέλος.

Παντάνασσα, πανύμνητε παρθένε, Θεοτόκε,
 θυμιατήριον χρυσοῦν, μάννα καὶ θεῖε πόκε.
 Τὴν ἔχουσαν τὸν ἔπαινον τῶν λόγων σου τῶν θείων,
 καθάρισαι καὶ λύτρωσαι ἐκ τῶν αὐτῆς κρυφίων.
 Μανούσως ἐν' ὀπούγραψε, καὶ κερὰ Λένην ὀπόχει,
 τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ κάμε τὴν γὰ μετέχη.

70 δέχνε· μονοπάτι.

JOHN P. CAVARNOS
 Institute for Classical Studies
 Harvard University